

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Urejuje Viljem Rohrman.

Vsebina :

Oddaja semenskega krompirja. — Strojna setev. — Avstrijska žita na našem Velessejmu. — Razstava konj na Ljubljanskem velessejmu. — Pomanjkljivosti bohinskega sirarstva. (Dalje in konec.) — Odbiranje vinskih trt v Črni gori. — Kmetijsko posvetovanje v Mariboru. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Kmetijske novice. — Gospodarske stvari. — Dopisi. — Uradne vesti. — Tržna poročila.

Oddaja semenskega krompirja.

Letos je po raznih naših krajih krompirjeva letina tako slaba, da bo treba seme premeniti.

Kmetijska družba je pripravljena, naročnikom potrebni semenski krompir po možnosti že sedaj na jesen priskrbeti, ako se prijavijo s svojimi naročili, ki jih je treba zaarati po 50 par za kilogram.

Potrebno seme se ima dobiti iz krajev, ki imajo lep, rodovit in popolnoma zdrav krompir. Cena krompirju bo znašala okolu 1.50 Din.

Pri naročilih se bo oziralo predvsem na skupna naročila podružnic.

Semenski krompir je na ogled v družbeni pisarni.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Strojna setev.

Ponovno sem že opozarjal v tem listu na velik pomen, ki ga ima strojna setev na povzdigo našega poljedelstva, namreč na zvišanje naših pridelkov in po drugi strani na pocenitev vsega tistega dela, ki je potrebno za oskrbovanje rastlin. Ti stroji so toliko pomembnejši za nas, ker se ne izplačajo samo v rokah veleposestnika, ampak tudi v rokah naših boljših srednjih posestnikov.

Ti stroji niso za to, da z njimi delo hitreje opravljamo in da pridobimo s tem na času kakor pri raznih drugih strojih, ampak so za to tako važni, ker se z njimi vsa setev veliko pravilneje in bolj

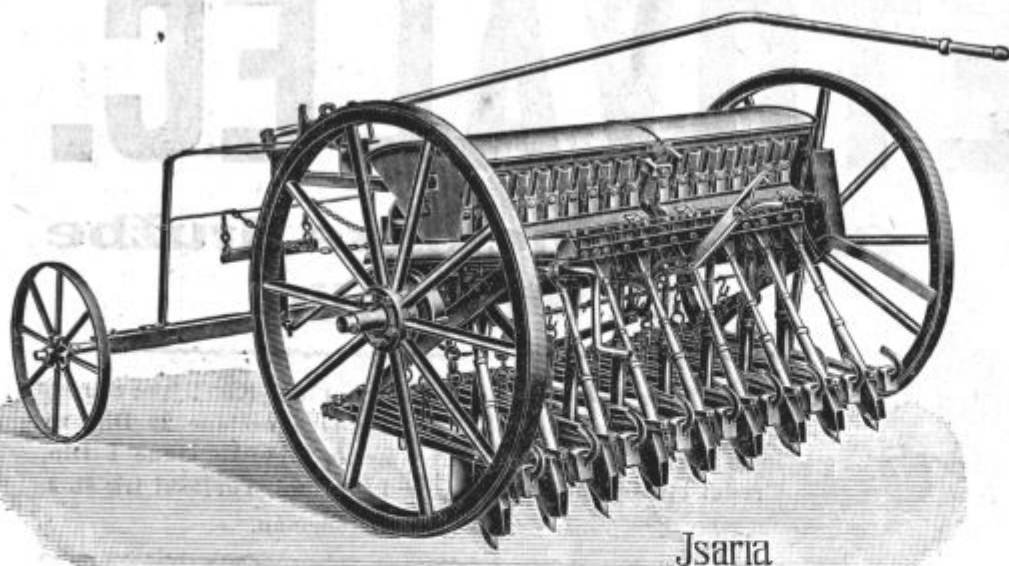
enakomerno izvaja in ker se na ta način vstvarjajo pogoji za uspešnejši razvoj in za večjo plodovitost naših rastlin. Tudi olajša taka setev vse poznejše obdelovanje tistih rastlin, ki jih je treba okopovati in osipovati. Navsezadnje nam pomaga pa tudi varčevati ne le pri semenu (za 25 do 50%), ampak tudi pri delu in pri stroških, ki jih delo zahteva.

Najboljši dokaz za vse to so napredne poljedelske dežele, kjer se sejalni stroji danes splošno rabijo. Na Češkem imamo vasi, kjer ni nobene hiše brez sejalnega stroja. Vsak boljši posestnik ga ima in prav tej vsestranski porabi je pripisati, da so ondotni žitni pridelki bogatejši kakor pri nas.

Danes prinašamo sliko sejalnega stroja „Izaria“, kakor jih oddaja tudi naša družba. Ti stroji zaslužijo vso našo pozornost, toda žal da se tudi naši boljši posestniki tako malo zanimajo zanje. Vsi premožnejši in večji poljedelci, ki imajo svoje kmetije v bolj ravnih legah, bi morali delati s temi stroji, da pridemo tudi pri nas do uspešnejšega poljedelstva. Lahko trdim, da so ti sejalni stroji za poljedelstvo ravnotako pomembni, kakor so mlečni posnemalniki za uspešno mlekarstvo.

Sejalni stroj spada v roke naprednega kmetovalca, ki se ne ustraši vsake novotarije. S tem strojem je treba prav delati, ga je treba za eno in drugo setev prav pripraviti in urediti. Za vse to se dobe pri nakupu potrebna navodila.

Pod. 31. nam kaže popolnoma opremljen stroj. Na prednjih kolesih je krmilo, ki ga vodiš od zadaj. Med zadnjimi kolesi leži sejalni zaboj s pripravo za razdelitev semena in 9 sejalnih cevi, ki imajo spodaj sejalne lemeže. Pod. 32. nam kaže le en del stroja, in sicer notranji ustroj (mehanizem) za razdelitev in setev zrnja s pritrdjenim lijem za izpraz-

Jsaria

Pod. 31. Sejalni stroj „Izaria“.

njevanje sejalnega zaboja. Pod 33. kaže sejalno kolesce, ki se vrti na vodoravni osi in ki zajema in troši zrnje v sejalno cev.

Sejalni stroj je drag, toda le na prvi pogled. V resnici ni dražji kakor pred vojno. Kjer imajo dosti dela, se izplača v najkrajšem času že s prihranki na semenu.

R.

Avstrijska žita na našem Velesejmu.

Na letošnjem Velesejmu smo imeli priliko videti tudi razne vzorce avstrijskega žita, ki jih je razstavila nižje avstrijska deželna kmetijska zbornica na Dunaju po prizadevanju konzula Trolla. Razstava sama je bila okusno prirejena v predlopi pavilijona F. V ličnih kozarcih in na steklenih krožnikih je bilo spredaj na mizi razpostavljeno v dolgi vrsti zrnje različnih žitnih vrst in sort, zadaj na steni je bilo pa odgovarjajoče klasje v lično povezanih šopih. Največ je bilo rži, ki je po svoji kakovosti tudi prednjačila drugim vrstam žita.

Razstave se je udeležilo več semenogojških postaj iz Nižje Avstrije, izmed katerih so se odlikovale posebno žitne vrste Kirsche-Tschermakove iz Pfiffelbacha. Po svojem lepem in debelem zrnju se je najbolj odlikoval izvir. **Tschermakov dvovrstni zimski ječmen**, trden proti mrazu in prikladen za bolj suho podnebje s pridelkom do 30 q na ha. Ta ječmen je vreden poizkusov tudi pri nas, ker izgleda kakor najboljši pivovarski ječmen in ker je zelo rodovit. Izmed rži sta se odlikovali po zrnju in klasju **moravskopoljska rž** in izvir. **Tschermakova plemenita rž** (vzgojena iz Petkuska & Prof. Heinrich). Prva daje po 24 do 26 q na ha in uspeva tudi v bolj suhi in rahli zemlji, druga daje do 30 q na ha in je za srednje težko zemljo. Izmed obeh vzorcev pšenice je ugajala po svojem lepem zrnju **burgenlandska zimska pšenica „Non plus ultra“**, vzgojena po Tschermaku. Ima srednje dolgo klasje in daje do 34 q na 1 ha. Od ovsa je bil en sam vzorec, takojmenovani izvir. **Kirscherjev rumeni oves**, z močno in visoko slamo in debelim zrnjem, ki se ga prideluje po 30 do 35 q na ha.

Pod. 33. Sejalno kolesce.

Pod. 32. Sejalni zaboje z okrovom (ohišjem) za razdelitev semena in s pritrjenim lijem za izpraznitev sejalnega zaboja.

Od drugih vrst žita je vredna omembe še najbolj **ozimna pšenica „Piatti“**, proizvod semenogojške postaje Piattija v Loosdorfu. Pšenica je rdečega zrnja, velja za srednje težko zemljo in obrodi dobro tudi v bolj suhih legah. Na ha daje po 30 do 32 q pridelka.

Vse druge vrste pšenice so bile sicer lepega zrnja, toda premalo klenega za naše razmere.

Poleg navedenih dveh postaj so se razstave udeležile tudi semenogojške postaje samostana Melka (1 vzorec rži), gospodarska uprava Strakoschova sladkorne tvornice Hohenau (1 vzorec rži), semenogojška postaja kmet. svetnika Suttlerja - Petronell z razmnoževalnima postajama v Maria - Elend in Obersiebenbrunn (1 vzorec rži) in kmetijska šola v Edelhofo (1 vzorec rži in 1 vzorec ovsa „Wald-viertler“).

Razstavo si je ogledalo mnogo zanimancev. Nekaj semena je nakupila tudi naša družba v svrhu novih poizkusov.

R.

Razstava konj na Ljubljanskem velesejmu.

Letošnja razstava konj pomenja napram lanskim vsekakor napredek, čeprav bi bil ta ali oni glede kakovosti razstavljenih živali morda drugačnega mnenja.

Za lansko razstavo so komisije konjerejskega odseka odbrale najboljše in najlepše konje. Za letošnjo se je prepustilo prijavljanje živinorejcem samim. V tem tiči napredek in globok vzgojni pomen.

Živinorejci naj sami odbero, presodijo in ocenijo svoje živali, ki so jih namenili za razstavo. Moramo priznati, da so konjerejci razstavne živali — par izjem je seveda tudi bilo — prav srečno odbrali.

Razstavljenih je bilo skupno 85 konj, in sicer 19 toplokrvnih in 46 mrzlokrvnih kobil ter 20 žrebcev. Med žrebetnimi kobilami je bilo 6 toplokrvnih in 6 mrzlokrvnih, med plemenskimi (nad 4 leta starimi) kobilami brez žrebet pa 4 toplokrvne in 13 mrzlokrvnih. Med žrebicami je tekmovalo v skupini štiriletnih troje toplokrvnih in 8 mrzlokrvnih, med triletnimi pa 5 toplokrvnih in 8 mrzlokrvnih. Od dveletnih je bila razstavljena ena toplokrvna in 11 mrzlokrvnih. Izmed žrebcev so razstavili oskrbniki državnih žrebcev 8 mrzlokrvnih (7 noričanov in 1 licenciran belgijec), poleg teh so bili še trije dveletni žrebci, dva toplokrvna in 1 mrzlokrven. Vsi oskrbniki oz. vzreditelji so prejeli primerne nagrade za dobro rejo in oskrbo. Žrebce drž. žrebčarne omenjam kasneje.

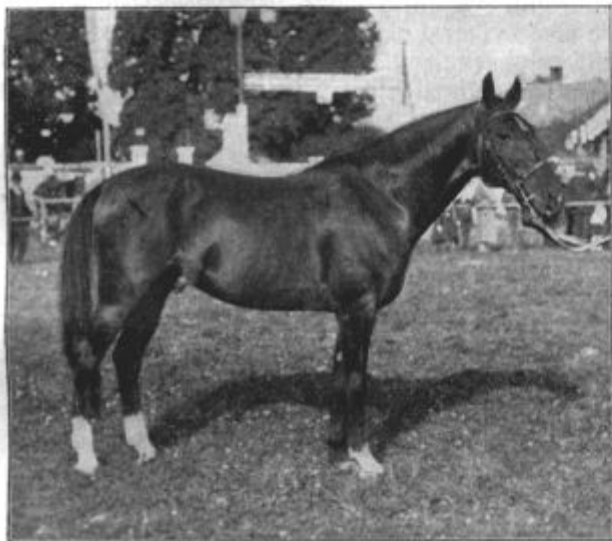
Kakor je iz tega pregleda razvidno, so med razstavljenimi konji prevladovali mrzlokrvni nad

čini predolg in preveč vleknjen. Krivda na tem leži na previsokih lestvah (garah) in jasliah. Vrhutega smo opazovali tudi na lanskim in na letošnji razstavi, da manjka našim noričanom izenačenosti. Niso izenačeni niti po barvi, niti po stasu, da, celo splošni vtis, ki ga napravljajo konji na opazovalca, ne nudi dojma izenačenosti.

Drž. žrebčarna je postavila na razstavo skupino žlahtnih žrebcev, in sicer: 2 lipicanca, 3 polkrvne angleže, 2 polkrvna arabca in 2 ameriška dirkača. Zanimivo na teh krasnih živalih je, da je od prvih treh plemen, od vsakega po eden domače reje (kupljen kot žrebe na Dolenjskem), ter da sta oba razstavljena ameriška dirkača vzrejena v naši lastni državi.

Vsa prireditve je potekla brez najmanjše neprilike, ker so razstavljalci držali vzoren red.

Menim pa, da ne bo škodilo, če pri tej priliki opozorim na nekatere nedostatke, ki se jih bo treba v prid bodočim razstavam izogniti. V prvi vrsti **prijavljenje**. Odbor, ki ima — le verjemite! — mnogo posla s prireditvijo in ureditvijo razstave, mora

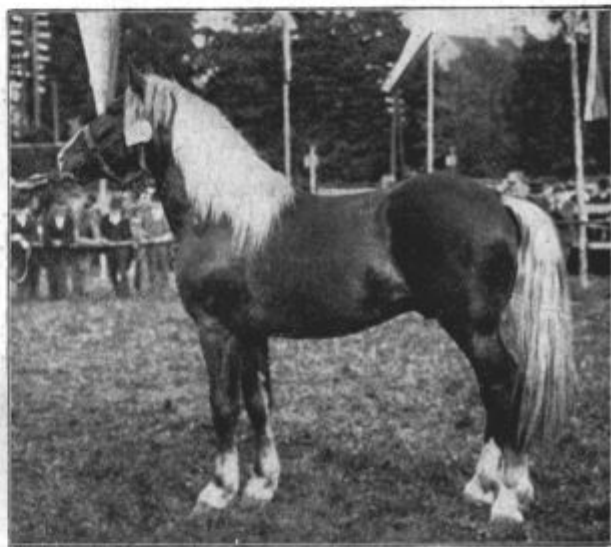

Pod. 34. Ameriški dirkač: 134. Pozor (roj. 1919.). Last državne žrebčarne.

toplokrvnimi. Od toplokrvnih je bila večina last častnikov. Le-ti konji so bili po večjem potomci polnokrvnih ali visokokrvnih angleških žrebcev, po svojem sestavu predvsem sposobni in namenjeni za vojaško uporabo, zlasti kot jezdnj konji.

Žal, da je bilo Šentjernejsko polje zastopano le s par konji, ki so pa vsekakor vzbujali občo pozornost. Šentjernejska okolica goji polkrvne, zlasti za potrebe naših toplokrvnih okolišev izbornu uporabne gospodarske konje. Da se ni prignalo od Št. Jerneja več konj na razstavo, bo pač kriva prevelika oddaljenost.

Večina razstavljenih konj (skoro dve tretjini), ki so jih postavili na razstavo konjerejci Ljubljanske okolice, Kranjskega ter Kamniškega okraja in Savinjske doline, je pripadala mrzlokrvni, predvsem noriški pasmi. Razstavljeni noričani so nam predložili tip srednjetežkega noričana, dokaz, da žele naši konjerejci noričana ne pretežkega in razmerna gibčnega. V kosteh so bili ti noričani povečini dobri, toda hrbet, razen štirih res prav lepih 3 in 2 letnih žrebic, ni bil neoporečen. Hrbet je pri ve-

Pod. 35. Noričan: Dušan (roj. 1923.). Vzreditelj in lastnik Alojzij Kokalj, Prmskovo.

imeti ob določenem času v rokah vse potrebne podatke o konjih, ki so namenjeni za razstavo. Zato naj razstavljalci **pravočasno** izpolnijo in vpošljejo prijavnice, ki naj bodo kolikor mogoče točno izpolnjene. Podatki o starših, rojstvu, spolu itd., morajo biti **natančno** navedeni, istotako tudi naslov lastnika. Le tako je mogoče sestaviti točen seznam, določiti število stojišč in konje po teh pravilno razdeliti.

Konj, ki pride na razstavo, pa mora biti tudi za razstavo pripravljen. Na razstavi mora biti konj tak, kakor fant na naboru, to se pravi: **osnažen in gol!** Da so konji na razstavi odeti, ni prav. Predvajanje in prevajanje (prepeljavanje) konj se mora istotako izboljšati in spopolniti. Konja je treba na razstavi — tudi na navadnem sejmu — kar najugodnejše postaviti in prepeljati. Na to ga je treba vaditi že doma. Za prepeljavanje in predvajanje je potrebna primerna usnjena uzda z brzdami in obojestranskim jermenom, ne samo običajen povodec iz vrvic. Da mora biti konj poleg tega, da je čist,

tudi primerno podkovan, se menda razume samoposebi.

Končno še nekaj! Na razstavo spadajo samo najlepše, prvovrstne živali, ki naj tekmujejo med seboj za prvenstvo. Razstave nimajo namena, da se v prvi vrsti razdeljujejo živinorejcem premije. Za to so premovanja. Tudi ne namena, da se na njih konji prodajajo; za to so sejmi in za to je bil za prodajne konje določen tudi poseben prostor. Razstave imajo edino namen, pokazati najboljše živali, dvigniti zanimanje za živinorejo in obenem biti šola za živinorejce, ki naj se navadi presojeti vnanje oblike živali. Vse premije in diplome, ki se na razstavah razdeljujejo, pa je smatrati le za častna priznanja zaslužnim živinorejcem.

Želel bi, da vsi, ki nameravajo v bodoče razstaviti svoje živali na katerikoli razstavi, te opazke, ki sem jih preje navedel in ki so izrečene z najboljšim namenom, resno upoštevajo, potem bo prihodnja razstava še lepša od prvih dveh. Naša konjereja pa bo iznova vzcvetela, privabila kupce v deželo in dvignila blagostanje živinorejcev.

Žzdr. Tepina.

Pomanjkljivosti bohinskega sirarstva.

(Dalje in konec.)

3. **Velikost hlebov.** Pod imenom ementalca sprejme izvozna veletrgovina v Švici sire, ki tehtajo nad 65 kg; izvažati jih prične v starosti 9. meseca, ko se očesa v testu po vsej površini „porosijo“ in se sir čuti najbolj sočnat (rosa v očeh se nato običajno ohrani do 13. meseca, nakar se pričanja izgublja, z njo se izgublja sočnost testa in okus vsled tega trpi). Čim večji je sir, tem manjša je nevarnost, da bi se v dobi zorenja preveč izsušil, tem zanesljivejša se bo pojavila v 9. mesecu rosa v očeh in z njo željena največja delikatnost sira. Naše gospodarske prilike deloma onemogočajo izdelavo tako težkih sirov in deloma zahteva naša notranja trgovina veliko sirov v teži 30–40 kg in nekoliko manj sire v teži 10–20 kg. Po dosedaj pri nas in tudi v Švici običajni oskrbi med zorenjem se majhni siri v 9 mesecih ne le preveč izsušijo, marveč postanejo čisto trdi kot kamen in žarki v okusu, se torej pokvarijo. Glede oskrbe manjših sirov ementalkega tipa moramo slediti Švedom: najnižja višina hlebov znaša 13 cm, najbolj običajna pa 15 cm in pri hlebih nad 25 kg tudi višja; najmanjša množina mleka znaša 200 kg mleka, izjemoma tudi 150 kg, ki se predela povsem enako pravilom za velike švicarske ementalce; po končanem soljenju se siri **parafinirajo**, ter nato kipijo pri 20° C parafinirani in zorijo do 9. meseca parafinirani; rosa v očeh se tedaj praviloma tudi pri njih pojavi.

Parafinacija sira je znana od leta 1904., ko so se na pobudo trdke Vacuum Oil Co vršili na Danskem prvi poskusi s parafinom, ki ga je dala trdka brezplačno na razpolago; danes je vpeljana vesplošno v skandinavskih državah in na Holandskem za vse vrste sire vseh velikosti. V 180–200° C gorki parafin (sirni vosek s talilno toploto 52–56° C) se za 6–12 sekund namoči sir, ležeč na železnih vilicah z lesenimi podkladki; napravi se na siru zelo

tenka voščena prevleka, ki se nato na zraku v nekoliko sekundah strdi in sir z rokami odstranimo raz vilic. Na 100 kg sira se porabi na ta način okrog ½ kg. parafina, ki stane t. č. pri trdki Standard Oil Co 13.50 Din iz skladišča Balkan v Ljubljani; stroški so torej majhni. Prednosti parafinacije so: osušek sira se zmanjša, oskrba olajša in okus sira požlahtni. Po švedskih ugotovitvah se sir švicarskega tipa v teži okroglo 45 kg vsuši v 4 mesecih neparafiniran za 9% in parafiniran za 1.5%, v 7 mesecih pa neparafiniran za 12.8% in parafiniran za 2.7% prvotne teže; lažji siri se vsušijo neparafinirani še primerno več. Parafinira se sir praviloma dvakrat: prvič po končanem soljenju in drugič po zaključnem kipenju, da se zalijejo med vzhajanjem hleba nastale razpoke v voščeni prevleki. Oskrba v kleti nato obstoji iz rednega obračanja sira vsak drugi dan in brisanja sira s suho cunjjo. Plesen se lahko vgnezditi tudi na parafinu, le da se lažje odstranjuje raz nekako bolj kompaktno maščobo predstavljajočega parafina; v splošnem pa daje parafiniran sir prednost suhim, dobro zračenim kletem, v kakršnih plesen le slabo uspeva. V Sloveniji smo prve sire švicarskega tipa parafinirali letos pri Združenih mlekarnah d. d. v Ljubljani z belim parafinom od Standard Oil Co in mlekarja Semič je povročila trapistske sirčke z rumenim parafinom od Vacuum Oil Co. Ker vrhu drugih prednosti prihranimo s parafinacijo običajni vsušek sira ne le sami sebi, marveč tudi trgovcem, je umestno, da se Bohinj oprime voščanja vseh sirov do 50 kg teže; na zelo težkih hlebih parafin verjetno ne zaleže mnogo, ker se vsled težavnejšega obračanja in drgnjenja v policah prekmalu obrabi.

K posebnostim vseh švicarskih sirov spada tudi slamnato-rumena barva testa, ki se doseže z barvanjem mleka z žafranom. To barvanje se izvrši običajno z naravnim siriščem s tem, da smo želodcem primešali žafrana v celih brazdah ali v prahu, poleti manj, pozimi več. Lahko pa se barva tudi ločeno: v 20 delih 50 procentnega alkohola (dobra polovica navadnega špirta in slaba polovica vode) se pusti 4–6 dni namakati žafran v dobro zamazani steklenici iz temnega stekla, v tem času večkrat premeša in nato precedi; 100 kg mleka se vlije 1–4 cm³ tako dobljene barve. Trgovina se sicer zadovoljuje tudi z nebarvanim sirom; vendar bi bohinskimi sirarnam ne škodilo oprijeti se te švicarske navade, barvanja mleka z žafranom. Nikdar pa ne uporabljaj tvorniške barve; ista barva sir rdečkasto-rumeno in je porabna za druge sire, toda nikdar za švicarske in s tem ne za bohinske.

Naloga bohinskih sirarn za prihodnje leto bi torej bila: a) Posvečati nadalje vso pozornost izboljšanju sirarske tehnike, osobito glede drobljenja strdi s harfo in glede kipenja sira pri 20° C, da tako izboljšamo očesnatost testa. Zadnje ostanke kozjega mleka je v tipično „bohinskem“ ali v „bohinsko-ementalskem“ siru z vso odločnostjo odstraniti. Kjer treba, se iz kozjega mleka z manjšo primesjo kravjega napravijo bolj mehki sirčki po vzorcu trapista (do 2½ kg teže, s suho skorjo, ev. parafinirani) ali po vzorcu tilsita (do 10 kg teže, z rdečkasto mažo na skorji).

b) Delovati je, da dobi ves sir v Bohinju izvirno švicarski okus „sladkast z aromo orehovih je-

derc". Če se našemu Drž. higijskemu zavodu v Ljubljani ne posreči izolirati iz Bitenjske planinske kisave v to svrhu potrebni *Thermobacterium helveticum*, bo pač treba hoditi po kisavo na Bitenjsko planino vse dotlej, da bo ta bakterij prežljal zrak v vseh bohinjskih sirarajah. Sirar pa naj se zanima za bakterijsko življenje, ki se vrši v kisavi in naj kisavo oskrbuje primerno zahtevam bakterijev; redno kuhanje skute s pridatkom esenca je neopravičljiva potratnost, ter kvarno za delovanje bakterijev in s tem škodljivo za sir.

c) Usposobiti je tudi manjše sire za popolno dozorevanje v 9. mesecu starosti; največ točk je dosegel na Bledu letos hleb 14 mesecev starega sira iz Bitenjske planine. Ne da bi sir zaraditega ne smeli prodajati prej; ementalec je v posesti vseh svojih lastnosti že po končanem kipenju ali v starosti 4.—5. meseca, le rosa v očeh mu manjka in z njo ona svojelastna, najokusnejša sočnost zrelega sira. Da se prepreči premočno izsuševanje in tako omogoči nastop rose tudi pri manjših sirih, osobito v letih zastoja v trgovini s sirom, je uvesti parafinacijo.

Umetnosti barvanja mleka z žafranom ni prežeti.

Trdna volja in poznavanje moderne tehnike je potrebno, in stalna dobičkanost sirarstva je v planinskih krajih Slovenije zagotovljena. Tehnika obvlada mnogo, toda ne more nadomestiti narave; moderni ementalški sir Švice je v veliki meri zasluga danskega profesorja dr. Orla Jensena, ki je v kritičnih letih okrog 1898. raziskoval z dr. Freudenreichom v laboratoriju na Liebefeldu pravila za njegovo izdelavo, toda Danska izdeluje še nadalje presno maslo in Švica sir, ker ni mogoče prenesti aromatičnosti švicarske planinske narave v danske nižave. Razstava bohinjskega sira na Bledu nudi te-le smernice:

a) okus je povprečno znatno boljši od lani, toda pogrešamo armo orehovih jederc;

b) testo je s prav majhnimi izjemami finejše kakor lansko leto, na višku vendar še ni;

c) očesnatost je povprečno znatno slabša od lani, ker je bilo poletje bolj hladno, odnosno ker mora za očesa v bohinjskem siru skrbeti Bog in ne Bohinjci;

č) zunanost sira je bila pri dobri polovici sirarn manj zadovoljiva (ementalec ima čisto skorjo).

Odbiranje vinskih trt v Črni gori.

Med najvažnejše naloge naprednega vinogradništva po raznih vinskih okrožjih spada odbiranje najbolj pripravnih sort vinske trte, tistih sort, katerim vsa lega, zemlja in podnebje najbolj ugaaja, kakortudi sort, ki dajejo najbolj zadovoljiv vinski pridelek.

Tako dobi vsako vinsko okrožje svoja tipična, enolična vina, kar je še posebnega pomena za male vinogradnike, kateri nimajo možnosti, mešati in popravljati svoja vina po okusu odjemalcev.

V tem pogledu nimamo pri našem vinogradništvu še tistega uspeha, kakršnega bi želeli. Naši vinogradi so preveč pisani in raste v njih še marsikaj, kar bi se imelo že davno odstraniti.

Da je pri dobri volji to lahko izvedljivo, nam dajejo lep primer **crmnički vinogradi**, okraj Barski v Črni gori.

Ako so crmnički vinogradniki zaostali v kletarstvu zato pa niso zadnji kot vinogradniki, posebno kar se tiče **odbiranja sort**. Zato so tudi vsa crmnička vina enolična. Vsak, kdor je imel priliko spoznati značaj crmniškega vina, ga lahko spozna tudi pozneje, če pride do tega vina. Že v 14. veku so sloveli „Berski vinogradi“, h katerim je prištevati predvsem crmniške vinograde. Do tega slovesa niso pripomogli samo odlični crmnički grički, ampak tudi pravilno izbrane sorte. Dve tretjini vinogradov zavzemajo sorte: **vranac**, **kratošija** in **lisičina**. Vse druge sorte, ki jih najdemo v crmniških vinogradih, ne igrajo nobene vloge, ker so zastopane v neznatnem številu in služijo navadno za namizno grozdje.

Za ta lep uspeh se imajo crmnički vinogradniki zahvaliti intenzivnemu delu črnogorskih kmetijskih strokovnjakov, posebno pa bivšemu črnogorskemu kralju Nikolu I., kateri je, kot velik ljubitelj dobre vinske kaplje, vinogradništvo v Crmnici in Črni gori podpiral na vse načine.

Da bi se vinogradi v Črni gori še bolje očistili, so na lanskem sestanku kmetijskih strokovnjakov v Cetinju, pod predsedstvom načelnika ministrstva g. Djuričiča, sklenili, da se v državnih trtnicah za zetsko oblast razmnožujejo in oddajajo samo prej imenovane tri sorte, in sicer samo cepljenke. Bilfe ameriških trt se v bodoče sploh ne bodo oddajale, tako da je izključeno s pomočjo zelenega cepljenja razmnoževati druge sorte.

Ta odredba bo brez dvoma imela uspeh. Dokler še ni v deželi trtne uši (v Črni gori se trtna uš še ni pojavila), trtnice še kolikortoliko ustrezajo potrebam novih nasadov. Ko se pa trtna uš pojavi, bo šlo težje. Vendar pa je upati, da bodo črnogorski vinogradi v kratkem času obnovljeni vsi na ameriški podlagi, s čisto izbranimi sortami, še prej, nego bi jih mogla opustošiti trtna uš. Tedaj bodo črnogorski vinogradi lahko marsikateremu služili za vzor. Treba bo le še bolj intenzivnega dela za napredek kletarstva in za ustanovitev vinarskih zadrug, pa se bodo črnogorska vina ponajla tudi na izložbah, kjer — kar se lahko že danes trdi — ne bodo zavzemala zadnje mesto.

Karol Vrisk, državni ekonom, Vir-Pazar.

Kmetijsko posvetovanje v Mariboru.

(Dalje in konec.)

C. Svinjereja.

1. Zvišanje kreditov od strani države k nabavi plemenskih subvencijskih merjascev. Tudi okrajni zastopi naj v ta namen votirajo potrebne vsote.

2. Osveženje krvi v že obstoječih svinjskih vzrejevališčih z importom in dodelitvijo plemenskega materiala iz inozemstva.

3. Občine in kmet. podružnice naj prevzamejo skrb za nastavitev dobrih nesorodnih merjascev v svojem okolišu.

4. Država naj skrbi za stalen pouk iz svinjereje po svojih strokovnjakih-specialistih.

5. Izraža se želja po deligatoričnem cepljenju svinj proti rdečici in primernih državnih prispevkov za pocenitev takega cepljenja.

D. Ovčarstvo.

1. Dovolitev zadostnega kredita za nakup regenerativcev za one kraje, ki imajo slabše ovčereje.
2. Propaganda za dobro oddajo naših ovac bodisi v tujini bodisi v inozemstvu.

E. Perutninarstvo.

1. Za razširjenje svetovnoznane štajersko-zagorske kokoši naj se dovoli zadostna sredstva iz drž. budžeta, ki naj služijo za ureditev perutninskih postaj in za oddajo plemenske živali in jaje po znižani ceni, kakor tudi za prireditev krajevnih ogledov in razstav.
2. Da se pospešuje ustanavljanje perutninskih društev z namenom, da se vrši redna zamenjava petelinov in propagira uvedba nesne kontrole.
3. Da se pritegne k temu delu vse strokovne moči in tudi podeželsko učiteljstvo.

VII. Mlekárstvo.

1. **Izvoz mleka:** Nabiranje in izvoz mleka bodi dovoljen le koncesioniranim tvrdkam. Vsak prosilec mora imeti strokovno usposobljenost in primerne priprave v obratu, ki dopuščajo celoletni izvoz. Poslovanje teh tvrdk bodi pod stalno državno kontrolo.

Železniška transportna tarifa za mleko in prazne vreče naj se zniža. Vsako obdavčenje tega transporta od strani samouprav mora odpasti, ker se le odvaja na producenta. Carinska manipulacija, ki je pri manjših pošiljkah zamudna in precej draga, naj se poenostavi. V trgovinskih pogodbah predvsem z Avstrijo je tudi zanemarljivo zagotoviti carine prost uvoz našega mleka.

2. **Povzdiga mlekárstva:** Za izveščanje manjkajočih mlekárskih moči, je ustanoviti eno mlekársko šolo ali pa vsaj daljši brezplačni mlekárski tečaj na kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel.

Pouk ljudstva o mlekárstvu in krmljenju je glavni pogoj in neobhodno potreben, ker ima slovenski kmetovalec za to važno panogo še vedno veliko premalo zanimanja.

3. **Zadružna organizacija:** Za izvoz in predelavo mleka v velikem naj se ustanovi centralna zadruga za vso oblast kot konkurenčno podjetje zasebnim tvrdkam, ker so izkušnje dokazale, da male zadružne mlekárne ne uspevajo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“ in le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom. Kdor želi pismenega odgovora, mora priložiti 3 dinarje za stroške.

Vprašanje 72. Ali se sme prazen prostor, ki ni bil doslej še obdelan, pognojiti in porabiti prvo leto za zelenjavo, preden se porabi za drevesnico? Tukajšnji občinski odbor je namreč nasprotnega mnenja in meni, da bi tako gnojenje škodovalo drevju in da bi se z zelenjavo zanesli razni škodljivci in gnilobne glivice v zemljo. Ali res škoduje gnojenje in pridelovanje zelenjadi novim nasadom drevesnice? (B. I. v G.)

Odgovor: To mnenje je pogrešno. Po šolskih vrtovih in dobro urejenih drevesnicah se ima drevesničarstvo sploh menjavati z zelenjadarstvom, v tem zmislu namreč, da porabimo po izkopanem drevju ves prostor za pridelovanje kake zelenjadi ali okopavine, kateri je treba dobro gnojiti. To pa zaradi tega, da se zemlja za nov nasad zopet dobro vgnoji in na ta način pripravi. Mlado drevje potrebuje v drevesnici močno zemljo, da krepko rase. To mu pa pripravimo z gno-

jenjem in pridelovanjem rastlin, ki jih okopujemo. V drevesnici v vzgojenem drevju je pa pri presajanju tudi gnojiti, da ne zaostane v rasti, kakor to danes skoraj povsod opazujemo. Tudi sadno drevo potrebuje zadostne hrane ali — bolje rečeno — dobre hrane, da lepo rase in bogato rodi. Brez nič ni nič!

R.

Vprašanje 73. Obiranje pesnega listja je po naših kmetijah običajno. Ali se da tako obiranje upravičevati ali se pa dela s tem škoda pri pesi? (I. N. v Z.)

Odgovor: Z obiranjem listja se dela brez vsega dvoma škoda na pesnem pridelku. Obrana pesa ostane drobnejša in sicer za vse tiste snovi, ki smo jih z listjem odvzeli in ki so namenjene za boljši razvoj pese. Čim bolj peso obiramo, tem bolj jo zadržujemo v nadaljnjem razvoju in tem bolj drobna bo ostala pesa. Vendar se da obiranje — če gre do prave meje — upravičevati z gospodarskega stališča, če nam namreč pesno listje za prasičjo klajo več zaleže, kakor bi nam zalegel tisti del pridelka na pesnih koreninah, ki nam izpade zaradi obiranja. Pomniti moramo tudi, da je obrana pesa slabša tudi glede svoje kakovosti, posebno glede vsebine sladkorja, ki se ga v obrani pesi nikdar toliko ne razvije. Obiranje pese gre na našem malem posestvu rado predaleč. Pesa se predeč obira. Praviloma bi se smelo pesi jemati le krajne liste, ko se začnejo pobešati in sušiti. Vsako prekomerno obtrgavanje listov je pa škodljivo, ker zatiramo s tem peso v rasti in rodovitosti.

R.

Vprašanje 74. Kako naj varujem krompir v kleti pred gnilobo? (A. K. v Št. V.)

Odgovor: Letos je treba pri shranitvi krompirja v kletih velike previdnosti, ker je krompir po letošnji bolezni nagnjen k gnilobi ali je pa sploh že nagnit, t. j. da ima gnilobno kašo v sebi. Za varstvo krompirja je treba predvsem zdrave kleti in pravilnega ravnanja. Gnilobo pospešujeta toplota in vlažen zrak. Najlažje se ubranimo gnilobe krompirja v suhi in hladni kleti. Skrbimo torej, da bo klet na to stran dobra. Če je klet slaba, jo je treba zračiti. V slabi kleti ni krompirja visoko nasuti, ker se v kupih sam ugrije, postane vlažen in začne vsled tega gniti. Kupi krompirja naj so kvečjemu 70 cm visoki. Toplina kleti pa naj znaša največ 8°C. Z odpiranjem okenj je skrbeti, da jo vzdržujemo hladno.

R.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica v Št. Jerneju je zborovala 9. avgusta. Od 100 članov je bilo 43 navzočih. Iz zapisnika je povzeti, da so bili izvoljeni v odbor za načelnika Jož. Kalin; za odbornike pa: Jož. Franko, Ant. Radkovič, Iv. Fabjan, Maks Vale in Fr. Strojnik. Za delegate so izvoljeni: Ant. Radkovič, Ivan Recelj in Maks Vale.

Kmetijska podružnica Sv. Gora je zborovala 9. avgusta. Od 24 udov je bilo prisotnih 20. Zapisnik ne navaja poročila o delovanju in računih, ki so se odobrili. Za družbenega delegata je bil izvoljen načelnik Martin Zajc.

Kmetijska podružnica v Veliki Loki je zborovala 16. avgusta. Od 40 članov se jih je 17 udeležilo zborovanja. Računi izkazujejo 2167 Din dohodkov in 1735 Din stroškov, torej 432 Din preostanka. V novi odbor so izvoljeni: načelnikom Iv. Klemenčič in za odbornike Al. Bukovec, Lud. Rupeli, Fr. Škočir in Ig. Sporer. Za družbenega delegata je bil izvoljen Al. Bukovec. Pogovorile so se nazadnje še zadeve podružničnega inventarja.

Kmetijska podružnica v Šmartnem pri Litiji je zborovala 3. maja t. l. Od 157 članov je bilo 44 navzočih. Iz poročila povzamemo, da je namesto podružnice prevzela nabavo umetnih gnojil Kmetijska zadruga (?). Blagajniški račun izkazuje

4808 Din dohodkov in 3147 Din stroškov, tedaj preostanka 1661 Din. V odbor so bili izvoljeni: načelnikom Mat. Rihar in za odbornike Berčon Rud., Žitnik Mat., Dobrave Ant., Pogljajen Jan., Strah Jož., Bric Pavl., Simončič Jož., Simončič Leop., Planinšek Ant., Hostnik Leop., Breznikar Jan., Jurič Ant., Sinkovec Fr. in Bučar Ant. Za družbene delegate so bili izvoljeni: Rihar Mat., Strman Al., Simončič Leop. in Hostnik Leop. Pri slučajnostih se je pogovorila zadeva plemenskih bikov in mrjasčkov, dalje zadeva inventarja, sprejel se je predlog za brezobrestno posojilo pri družbi, ki se obenem naprosi, da se zavzame za zboljšanje gospodarskega položaja pogledom carine, izvoza živine itd. Sprejel se je tudi predlog, naj bi družba dajala udom, ki so že 25 let pri družbi, diplome.

Kmetijska podružnica Zdole je zborovala 16. avgusta. Od 28 članov jih je bilo navzočih 11. Načelnik Iv. Molan poroča o delovanju, prečita družbeno okrožnico na podružnice in se pritožuje zaradi slabe udeležbe. O računih poroča Iv. Černoga in izkazuje 778 Din, ki so naloženi. Za družbenega delegata je bil izvoljen Molan Maks. Nadaljnji razgovor je veljal živinorejski razstavi v Krškem dne 28. avgusta in prireditvi daljšega poučnega tečaja.

Kmetijska podružnica v Sromljah je zborovala 23. avgusta. Od 25 udov je bilo 9 navzočih. Poročilo o delovanju in o računih je podal načelnik M. Sottler. Modra galica in umetna gnojila so se oddajala članom po nabavnih stroških. Podružnica je nabavila tudi nov trijer v vrednosti 3500 Din. Blagajnični preostanek izkazuje 610 Din. V odbor so bili izvoljeni: načelnikom Martin Sottler, za odbornike pa Ban Martin, Kostajšek Jože, Kos Franc in Kos Martin. Za družbenega delegata je bil izvoljen načelnik Martin Sottler.

Kmetijska podružnica v Škocijanu je zborovala 30. avgusta. Od 44 udov je bilo navzočih 25. Zapisnik izkazuje samo izvolitev načelnika Iv. Globevnika in 2 odbornikov: Jož. Kraja in Fr. Jermana.

Kmetijska podružnica v Tomišlju je zborovala 20. avgusta. Od 34 udov je bilo navzočih 9. Iz računskega poročila je podvzeti, da je bilo blagajniškega preostanka 1199 Din in da je v hranilnici 2200 Din za čistilnik, ki se ima naročiti pri družbi. Za družbenega delegata je bil slednjič izvoljen Jak. Mavec.

Kmetijska podružnica v Godešičah je zborovala 6. septembra. Od 35 udov je bilo navzočih 11. Iz poročila o računih je povzeti, da je imela podružnica 1555 Din dohodkov in 1475 Din stroškov, torej 80 Din preostanka. V odbor so bili izvoljeni: načelnikom Janez Lukančič, za odbornike pa Val. Starman, Pet. Berčič, Jan. Babnik in Fr. Križaj. Za družbenega delegata je bil izvoljen Val. Starman.

Kmetijska podružnica pri Sv. Antonu v Slov. gor. je zborovala 13. septembra. Od 21 članov je bilo 8 navzočih. Iz zapisnika je razvidno, da je imela podružnica 410 Din dohodkov in 377 Din stroškov, torej preostanka 33 Din. Družbenim delegatom je bil izvoljen načelnik Jakob Rojs.

Kmetijska podružnica v Jarenini je zborovala 20. septembra. Od 62 članov je bilo prisotnih 23. Iz zapisnika je povzeti, da je imela podružnica 22.501 Din dohodkov in 600 Din stroškov. Za družbenega delegata sta bila izvoljena Al. Zupanič in Fr. Šparl. Sledilo je posvetovanje glede nabave premoga in drugih gospodarskih potrebščin.

Kmetijska podružnica v Brezovici je zborovala 20. septembra. Od 37 udov je bilo navzočih 14. Zapisnik navaja 1500 Din naložene gotovine. V odbor so bili izvoljeni: načelnikom Mart. Japelj in za odbornike Fr. Remškar (tajnik), Pet. Oražem (blagajnik), Jak. Kušar, Fr. Modic in Ig. Marinko. Družbenim delegatom se izvoli Jak. Kušar. Sklene se, prositi za podporo potrebno za nakup trijer-ja.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Vodstvo gospodinskega tečaja v Šmihelu pri Novem mestu nam sporoča, da ne more sprejeti nobene gojenke več, ker so vsa razpoložljiva mesta zasedena. Gospodinski tečaj se prične 1. oktobra in končuje 31. marca t. l. Na zavodu poučujejo šolske sestre in dva strokovna učitelja Grmske kmetijske šole.

Iz vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Ta sedaj 53 let stari zavod se je nedavno pretvoril v **srednjo** vinarsko in sadjarsko šolo; poleg le-te je še tudi **enoletna** vinarska in sadjarska šola z internatom. Za obe šoli se je prijavilo dovoljno število zanimancev za vstop. Rok za vlaganje prošelj pri srednji šoli je že potekel, pri enoletni šoli pa poteče 1. oktobra t. l. Začetek šolskega leta za drugoletnike bivše dvoletne vinarske in sadjarske šole je bil 15. septembra; v srednji vinarski in sadjarski šoli prične novo šolsko leto 1. oktobra, v **enoletni** pa **15. oktobra** namesto začetkom novembra, kakor je bilo prvotno razglašeno. Vsak zanimanec (prošilec) bo o tem še posebej obveščen. G. minister kmetijstva je določil mesečno oskrbnino na 400 Din (dosedaj 75 Din) za vse priv. gojence v internatu, to so namreč tisti učenci novinci enoletne šole, ki morajo plačevati vso oskrbnino, odnosno ne morejo biti oproščeni in še niso bili v kmetijski šoli. Novinci siromašnih staršev, kateri dobe prosta mesta v zavodu kot državni gojenci (stipendisti), bodo tudi posebej obveščeni o tem. Vodstvo reorganiziranih kmetijskih šol se je zopet poverilo direktorju Andreju Žmavcu, dosedanjemu ravnatelju dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

KMETIJSKE NOVICE.

Gospodarski kongres v Beogradu, ki se je vršil sedaj že v tretje, se je baval tudi z vprašanjem našega hmeljarstva v Savinjski dolini in je sprejel na predlog ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo sledeče resolucije, ki so največjega pomena za zboljšanje savinjskega hmeljarstva, in sicer: 1. Da se v ministrstvu za kmetijstvo in vode imenuje poseben konzulent za hmeljarstvo, ki bi naj skrbel za pospeševanje hmeljarstva. 2. Država naj ustanovi v trgu Žalcu pri Celju, ki je središče hmeljske produkcije, hmeljarsko strokovno šolo, ki naj bi skrbela za vzgojo potrebnega strokovno izobraženega naraščaja. 3. Hmeljarskemu društvu v Žalcu, ki ima največ zaslug za pospeševanje te pri nas tako dobičkanosne produkcije, naj dovoli država denarno subvencijo, da bo mogla poglobiti poučna predavanja, ki jih prireja že sedaj z velikim uspehom, in da društvu omogoči izdajanje poučnih spisov o zbolšanju hmeljske kulture, o selekcioniranju sadežev, o ravnanju s hmeljem ob obiranju, sušenju, basanju itd., kar vse je zvezano s povzdigo kakovosti hmelja.

GOSPODARSKE STVARI.

Izvoz naših vin v Avstrijo. Kakor znano, se bo po novi trgovski pogodbi lahko iz naše države izvozilo v Avstrijo letno 80.000 hl vina, in sicer 40.000 hl belega in 40.000 hl rdečega vina ne glede na alkoholno stopinjo pod 13 odstotkov. Vprašanje pa nastane, ali bo ta izvoz mogoč z ozirom na prevozne, carinske in druge stroške do meje in potem zopet od meje do kupca. Stroški na naši strani so malenkostni, ogromni so pa ti stroški v Avstriji. Po računu g. R. Košarja bi znašali ti stroški za kupca od naše meje na pr. do Gradca za vsak liter vina 7 Din 20 par. To so tako visoki stroški, da

jih je mogoče kriti le pri kvalitetnih, t. j. finih vinih in le pri pošiljkih v celih vagonih. Slepokop je naša naloga, da delujemo na pridelovanje kvalitetnih vin in da delujemo tudi s pozno trgatvijo na to, da bomo pridelovali čim boljše vina in na ta način lahko konkurirali z madžarskim in italijanskim blagom.

Slabi izgledi trgatve in položaj na tržišču vina. Letos so razen peronospor in oidija povzročila v vinogradih ogromno škodo tudi neurja. V Hrvaški in Slavoniji ter Bosni in Hercegovini bo zaradi tega trgatve podrednejše. Srem je zelo slab. Enako bo Dalmacija imela deloma slabše trgatve kakor lanske leto. Bačka in Baranja, ki sta bili žrtvi orkana, bosta ostali skoro brez vina. V Banatu bosta imela dobro trgatve Vršac in Čoka; v drugih krajih Banata je tudi slabo. V Srbiji obeta župa najbolje in bo imela v naši državi najobilnejšo trgatve; Smederevo pokazuje srednje izgleda. Južna Srbija bo imela slabo trgatve. Znatno trgatve kakor lani bo imela končno tudi Slovenija. Kakor je podoba, bo tudi povprečna kakovost vin v naši državi slabša, kakor je bila lani. Zaradi izgledov znatno manjšega in kakovostno slabšega pridelka so cene starim vinom splošno čvrste. V zagrebški okolici notira navadno belo vino 8 do 12, boljše 10—12, v okolici Križevcev navadna vina 5—6, boljše 7—8, v Dalmaciji in na otokih belo vino 6—8, črno 8—10, v Vršču beli mošt 5—8 Din liter. Trgovina s starim vinom je precej živahna. — Cene so čvrste tudi v Avstriji, v Madžarski, Češkoslovaški, Italiji in Franciji. Povsod se mnogo povprašuje po starih vinih zaradi negotovosti, kakšna bo kakovost letošnjih vin, ki tudi v drugih državah ne obetajo baš najbolje.

DOPISI.

Rateče - Planica. — S pomočjo državne podpore se je priredilo v Ratečah pri Kranjski gori dne 20. septembra t. l. premovanje ovac. Premovanja se je udeležilo 12 ovčerejcev, ki so prignali 17 plemenskih ovnov, 457 ovac in 222 jagnjet, skupaj 696 glav. Presojevalna komisija je ocenjevala le nekatere posamezne živali, ki so se poskusoma vzele iz vsake črede posebej. S skupno oceno se je ugotovila povprečna kakovost posameznih čred glede pri tem na životne oblike, do-

broto volne in mlečnost. Prvo nagrado je komisija prisodila najmanjšemu ovčerejcu v občini, Janezu Lavtižarju, čegar rejci gre vsa pohvala. II. nagrado so dobili Josip Rogar, Anton Benet, Ivan Kavalar h. št. 38., Ivan Kavalar h. št. 12., Ivan Kuri in Janez Benet. III. nagrado so prejeli Josip Pintbah, Andrej Žerjav, Jakob Cuznar, Janez Mežik in Jakob Oman. Splošen vtis prignanih čred je bil dovoljen, toda le v nekaterih čredah se je opazilo zadovoljivejše životne oblike, finjšo, gosto in čisto [z dlakami („psino“) nepomešano] volno. Pač pa gre tamošnjim ovčarjem vse priznanje glede mlečnosti, kar je pripisovati smotrenemu križanju domače ovce z ovčami zelo mlečne bovske pasme. Potrebno zboljšanje životnih oblik, mesnatosti in kakovosti volne pa je pričakovati le od stalne odbire živali za plemo, posebno ovnov ter od sistematičnega križanja s pristnimi jezerskimi ovni. Za to se močno zavzema okr. živinorejski odbor, ki vzdržuje v občini dve postaji z jezerskimi plemenjaki.

I. Sustić.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil

2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmet. družbi, kaiti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Mestinje — Sv. Peter, v nedeljo, 18. oktobra 1925. ob dveh popoldne pri g. Florijanu Verku v Grličah;

Mozirje, v nedeljo, 25. oktobra 1925. ob poldevetih popoldne v šoli;

Sv. Duh — Krško, v nedeljo, 25. oktobra 1925. ob štirih popoldne pri g. Alojziju Gorencu;

Višnja gora, v nedeljo, 18. oktobra 1925. ob sedmih zjutraj v društveni dvorani.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

Ljubljana Maribor

Konji (prigon v Lj. 145, v M. 16 glav):

1 par dobrih konj 5.000 do 15.000

Voli in krave (prigon v Lj. 81, v M. 540 glav):

1 kg žive teže I.	8.55 do —	8.75 do 9.50
1 „ „ II.	8. — do —	7.50 do 8.25
1 „ „ III.	7. — do —	7. — do 7.50
1 „ „ „ krave, klobasarice	4. — do 5. —	3.75 do 4.75

Teleta (prigon v Lj. 12, v M. 10 glav):

1 kg žive teže 12 — do 13.50 — do —

Prasiči (prigon v Lj. 90, v M. 192 glav):

1 komad 6—8 tednov stari	100 — do 200 —	140 — do 210 —
1 „ 3—4 mesece „	—	250 — do 300 —
1 „ 5—7 „ „	—	350 — do 450 —
1 „ 8—10 „ „	—	550 — do 680 —
1 „ enoletni	—	750 — do 9.00 —
1 kg žive teže, debeli	—	12 — do 14.50
1 „ mrtve teže, debeli	—	15 — do 17.50

Kože:

1 komad konjske kože	—	75 — do 175 —
1 kg goveje kože	—	16.50 do 18.50
1 „ telečje kože	—	— do 25 —
1 „ prasičje kože	—	7 — do 8 —
1 „ gorajega usnja	—	90 — do 110 —
1 „ podplatov	—	70 — do 90 —

Perutnina:

1 komad, piščanec	12 — do 28 —	13 — do 37.50
1 „ „ kokoš	23 — do 35 —	30 — do 40 —

Mleko, maslo, jajca, sir:

1 liter mleka	2.50 do 3. —	2.50 do 3. —
1 „ smetane	—	12 — do 14 —
1 kg čajnega masla	60 — do 65 —	65 — do 75 —
1 „ surovega masla	45 — do 50 —	40 — do 44 —
1 „ bohinskega sira	38 —	—
1 „ sirčka	9 — do 10 —	4 — do 7.50
1 jalce	1.50 do 1.62	1.50 do 1.75

Žito in drugo:

1 q pšenice	30. — do 31.00 —	27.50 do 30.00 —
1 „ rži	27.50 do 30.00 —	22.50 do 25.00 —
1 „ ječmena	22.00 do 23.00 —	22.50 do 25.00 —
1 „ ovs	22.00 do 27.00 —	20.00 do 25.00 —
1 „ prosa	33.00 —	3.10 — do 4.00 —
1 „ koruze (nove, sušene)	24.50 —	22.50 do 26.50 —
1 „ ajde	32.50 do 33.50 —	27.00 do 30.00 —
1 „ fižola, ribničan	40.00 —	27.00 do 30.00 —
1 „ fižola, prepelčar	35.00 —	—
1 „ krompirja (novoga)	125 do 150 —	60 — do 150 —

Krma:

1 q sladkega sena	75 —	55 — do 67 —
1 „ kislega sena	40 —	—
1 „ slame	50 — do —	32 — do —

Kurivo:

1 m ³ trdih drv	147 — do 180 —	160 do 18 —
1 „ mehkih drv	100 — do —	15 — do 120 —